

ud paa, at Hvalfangst ved Færøerne udelukkende skulde være forbeholdt Færø Amt, at Lagtinget skulde kunne hjemle private Ret til at drive Hvalfangst ved Færøerne, dog højst for 5 Aar ad Gangen, at Lagtinget skulde kunne fastsætte Betingelserne for en saadan Ret, og at de Selskaber, der hidtil havde drevet Hvalfangst ved Færøerne, kun maatte fortsætte hermed indtil 31. December 1918. Formaalet angives at være dels at skaffe Befolkningen billigt Hvalkød, dels at opnaa rationelle Fredningsbestemmelser. Amtet fraraader at søge Forslaget gennemført, idet Amtet særlig fremhæver, at den Frist, der var givet de nuværende Selskaber, var for kort, at en saadan Lov kunde benyttes til at give Færingerne en faktisk Eneret, medens alle danske Statsborgere bør have samme Ret, og at Amtskommunen allerede nu, om den ønsker det, kan drive Hvalfangst, som dog er en saa risikabel Forretning, at den ikke egner sig til at drives af en offentlig Myndighed. Hertil kommer, at det vistnok beror paa en Misforstaaelse, at man ad den Vej kan opnaa Fredning, idet der gennem en saadan Lov kun kunde gives Regler om Fangst paa Søterritoriet, medens en rationel Fredning kræver Beskyttelsesregler for det aabne Hav, altsaa forudsætter en international Overenskomst. Dette er Grundene til, at dette Forslag ikke hidtil er blevet fremmet.

Det ærede Medlem omtalte dernæst Undervisningssproget paa Færøerne. Jeg skal derom sige, at der ikke er megen Grund til Strid om Undervisningssproget i den færøske Folkeskole. Thi medens det er givet ifølge en Bekendtgørelse af 22. Februar 1910, at Skolesproget i Mellem- og Realskolerne paa Færøerne er Dansk, saa er efter Anordningen af 16. Januar 1912 § 7, 4de Stykke, Færøsk og Dansk begge Undervisningssprog ved Siden af hinanden i den færøske Folkeskole. Denne Bestemmelse lyder saaledes: „Der bør ved Undervisningen lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kunne gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte saavel paa Dansk som paa Færøsk. Tilegnelsen af Stoffet kan og bør, særlig for de yngre Børns Vedkommende, lettes ved Benyttelse af Børnenes sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog kan opnaas, er nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag, navnlig overfor de ældre Børn, hovedsagelig foregaar paa Dansk“. Man ser

altsaa, at det er „særlig“ for de yngre Børns Vedkommende, at Færøsk kan benyttes som Undervisningssprog — men dog altsaa ogsaa noget for de større —, og der staar, at Undervisningen i de enkelte Fag, navnlig over for de ældre Børn — men altsaa ikke saa meget over for de yngre —, hovedsagelig — men dog altsaa ikke udelukkende — skal foregaa paa Dansk.

Efter det, som her er gældende Ret ifølge denne vistnok efter Tidsforholdene meget forstandige Anordning, som i sin Tid Kultusminister Appel har udstedt, er egentlig Færøsk og Dansk i Folkeskolen paa Færøerne Undervisningssprog ved Siden af hinanden, om end vel Dansk i nogen Grad har Fortrinsret. Men det, som det kommer an paa, er jo udelukkende dette, at Færingerne lærer i Skolen at læse, tale og skrive Dansk; naar deres Nationalfølelse tilsiger dem, at de maa ønske, at Færøsk er det egentlige Undervisningssprog, saa kan vi Danske egentlig ikke have noget at beklage os over, naar der blot skaffes Sikkerhed for, at det danske Sprog læres i Skolen saaledes, at Børnene baade kan læse, skrive og tale Dansk, naar de gaar ud af Skolen. Paa Færingernes Henvendelse derom har derfor Undervisningsministeren den 13. Maj i Aar svaret, at med Hensyn til Forslaget om Indførelse af Færøsk som Undervisningssprog paa Færøerne skal man, forinden videre foretages, udbede sig en Udtalelse fra Lagtinget og Skoledirektionen om, hvorledes man, naar man vilde gøre Færøsk til Undervisningssprog, tænker at kunne sikre sig, at et med almindelige Evner udrustet Barn, der har nydt almindelig Skoleundervisning, ved sin Udgang af Skolen kan tale, skrive og læse Dansk.

Saadan som Skoleforholdene er paa Færøerne — thi ogsaa de er meget daarlige; der er for faa Skoler og for faa Lærere, Skolebygningerne er slette, Undervisningsmateriellet er meget ringe —, skulde vi ogsaa paa dette Punkt herved fra søge at tage Initiativet til en Forbedring. Saa daarlige som Forholdene nu er, kan det Maal vistnok, at ethvert jævnt begavet Barn, inden det udskrives af Skolen i den normale Alder, har lært at tale, læse og skrive Dansk, ikke naas, naar Undervisningssproget er Færøsk. Der maa, inden dette Ønske kan imødekommes, i alt Fald sikkert gennemføres en stor Forbedring af Skolevæsenet paa Færøerne. Derfor har ogsaa Undervisningsministeriet i Skrivelse af 26. August i Aar udtalt til Skoledirektionen for Færø Amt, at da det færøske Skolevæsen